

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2013. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

X/Finlandiya - 34806/04

Karar 3.7.2012 [4. Bölüm]

Madde 8

Madde 8-1

Özel hayata saygı

Bir psikiyatri kurumunda zorla ilaç verilmesi: *ihlal*

Madde 5

Madde 5-1-e

Akıl hastası

Bir psikiyatri kurumunda zorla gözlem altına alınma: *ihlal*

Olaylar – Çocuk hekimi olan başvurucu bir annenin kızını sosyal güvenlik görevlilerinden kaçırmaya yardım ettiği gerekçesiyle kendisine karşı açılmış olan bir ceza yargılaması kapsamında, Ekim 2004 tarihinde, yakalanmıştır. Yargıç başvurucunun bir psikiyatri kurumunda gözlem altına alınmasını emretmiştir. Bu kurumdaki bir doktor başvurucuyu iyi ay gözlemledikten sonra başvurucunun delirme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu ve zorla gözlem altına alınma şartlarını karşıladığı sonucuna varmıştır. Şubat 2005 tarihinde Ulusal Adli Tıp Kurumu Suç Psikiyatrisi Bürosu, bu doktorun tavsiyesi temelinde, başvurucunun zorla gözlem altına alınmasına karar vermiştir. Psikiyatri kurumu başvurucunun ağızdan almayı reddettiği ilaçları başvurucuya vermeye başlamıştır. Başvurucu bu kurumdan ancak Ocak 2006 tarihinde çıkmış ve aynı senenin Haziran ayında tedavisi son bulmuştur. Başvurucu gözlem altına alınması ve zorla ilaç verilmesi işlemlerine karşı ulusal makamlar önünde itirazda bulunmuşsa da bundan bir sonuç alamamıştır.

Hukuk – Madde 5 § 1: Başvurucunun psikiyatri kurumunda zorla gözlem altına alınmasına başta hukuki ve tıbbi uzmanlığa sahip bağımsız bir idari organ tarafından karar verilmiştir. Bu karar bir psikiyatri kurumunda karar sürecinde yer almayan bir doktor tarafından yapılan tam bir psikiyatrik incelemeye dayanmıştır. Karar süreci ulusal hukuk tarafından öngörülen usullere uygun bir şekilde yürümüştür. Bununla ilgili olarak Akıl Sağlığı Hakkında Kanun yeteri kadar açık ve

öngörülebilirdi. Ancak kanunun vatandaşı özgürlük ve güvenliğine keyfi bir şekilde müdahale edilmesine karşı da koruması gerekiyordu. Başvurucunun başlangıçtaki gözlem altına alınması işlemi, psikiyatrik bir inceleme sonucunda bağımsız uzman bir makam tarafından karar altına alındığı ve bu karara karşı hâkime başvurma imkânı olduğu için, sorunlu olmasa da, başvurucunun sonraki süreçte gözlem altında tutulmaya devam edilmesi hususunda keyfiliğe karşı uygun güvenceler yoktu. Özellikle de bağımsız psikiyatrik bir görüş talep edilmemiştir. Bu tedbirin alınmasına karar veren iki doktor başvurucunun tutulduğu psikiyatri kurumunda çalışıyorlardı. Dahası, Finlandiya hukukuna göre, başvurucunun kendisi gözlem altında tutulmasının gerekliliğine hâkim önünde itiraz edemiyordu, çünkü bu sorunun periyodik incelemesi Finlandiya yetkili makamlarının inisiyatifıyla altı ayda bir oluyordu. Dolayısıyla ulusal hukukun öngördüğü usul keyfiliğe karşı uygun güvenceler sunmuyordu.

Sonuç: ihlal (oybirliğiyle).

Madde 8: Bir insana rızası hilafına tıbbi müdahale yapılması prensip olarak özel hayata ve özellikle de beden bütünlüğüne bir müdahale oluşturur. Böyle bir müdahale yasaya uygun olmadıkça, meşru bir amaç izlemedikçe ve orantılı olmadıkça haklı değildir. Bu olaydaki ihtilaflı yasanın erişilebilirliği ve öngörülebilirliği hiçbir sorun yaratmamaktadır. Ancak 8. madde ayrıca söz konusu yasanın hukuk Devletini belirleyen ilkelerle de uyumlu olmasını gerektirir. Bu, zorla ilaç verilmesi hususunda, ulusal hukukun keyfi müdahalelere karşı belli bir koruma sunması gerektiği anlamına gelir. Akıl Sağlığı Hakkında Kanun'a göre bir hastanın tedavisiyle ilgilenen doktorlar uygulanacak tedaviye, ilgilinin isteğinden bağımsız bir şekilde, karar verebilirler ve bu kararlarına karşı başvuru yolu yoktur. Ancak, zorla ilaç verilmesi ağır bir fiil olduğundan, Mahkeme buna izin veren yasanın keyfiliğe karşı uygun güvenceler sunması gerektiğini düşünmektedir. Bu olayda böyle güvenceler yoktu, çünkü bir hastanın psikiyatri kurumunda zorla gözlem altına alınması, ilaçların alınmasının reddi durumunda, zorla ilaç verilmesini otomatikman kapsıyordu. Buna karar vermek sadece tedaviye bakan doktorların yetkisindeydi ve onların kararlarına karşı başvurulabilecek hiçbir yol yoktu. Başvurucunun hâkimden işlemin orantılılığı ile yasallığı konusunda bir karar almasını veya bu işleme bir son vermesini talep etmesini sağlayacak hiçbir hukuk yolu yoktu. Şu halde söz konusu müdahale « yasayla öngörülme » mişti.

Sonuç: ihlal (oybirliğiyle).

Madde 41: Manevi zarar için 10 000 EUR; maddi zararlar ilgili talep reddedilmiştir.

(Ayrıca bakınız [Herczegfalvy/Avusturya](#), n° 10533/83, 24 Eylül 1992)

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2013.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC'un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu'na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.